

KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA 2024-2027 METAMS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. **Programos misija** – šalinti prielaidas, leidžiančias atsirasti ir plisti korupcijai ligoninėje-sveikatos centre, Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų neteisėtam, nepagrįstam panaudojimui, kontroliuoti ir siekti, kad visos lėšos, skiriamos sveikatos apsaugai, būtų panaudojamos kokybiškoms sveikatos priežiūros paslaugoms, pacientų teisėms ir laisvėms užtikrinti.

2. **Korupcija** – valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens tiesioginis ar netiesioginis siekimas, reikalavimas arba priėmimas turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal einamas pareigas, taip pat valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens veiksmai arba neveikimas siekiant, reikalaujant turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau arba kitam asmeniui ar šią naudą priimant, taip pat tiesioginis ar netiesioginis siūlymas ar suteikimas valstybės tarnautojui, jam prilygintam asmeniui turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens einamas pareigas, taip pat tarpininkavimas darant šioje dalyje nurodytas veikas (Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymas, Žin., 2000, Nr. 41-1162).

3. **Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos** – kyšininkavimas, tarpininkavimas, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą (Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, Žin., 2002, Nr. 57-2297).

4. Bendrieji tikslai:

4.1. Korupcijos prevencijos ligoninėje-sveikatos centre programos tikslas – kryptingos korupcijos prevencijos politikos vykdymas, skaidresnės, veiksmingesnės ir viešesnės ligoninės-sveikatos centro darbuotojų veiklos užtikrinimas;

4.2. Korupcijos prielaidų išaiškinimas ir šalinimas, nes programa pagrįsta korupcijos prevencijos principais, bendradarbiavimu su visuomene, jos švietimu ir parama bei teisės pažeidimų tyrimu;

4.3. Veiksmingos korupcijos prevencijos siekimas, vykdant prevencijos priemones, ir bendros antikorpūcinės kultūros ugdymas;

4.4. Neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principo įgyvendinimas;

4.5. Visokeriopai ginti visuotinai pripažįstamas žmogaus, kaip paciento, teises ir laisves, sveikatos sistemos darbuotojų teises bei laisves ir nepažeisti nekaltumo prezumpcijos.

II. KORUPCIJOS LIGONINĖJE-SVEIKATOS CENTRE PRIELAUDŲ ANALIZĖ

5. Bendrosios korupcijos prielaidos:

5.1. socialinės (nepakankamas sveikatos sistemos darbuotojų atlyginimas ir pan.);

5.2. teisinės (teisės aktų netobulumas, dažnas jų keitimas; kokybės sistemų ir reglamentų stoka; nepakankama atsakomybė už padarytus pažeidimus);

5.3. institucinės (nesivadovaujama asmeninės atsakomybės principais; trūksta viešumo);

5.4. struktūrinės (sveikatos sistemos struktūros sudėtingumas ir trūkumai; nepakankamas aprūpinimo informacinėmis technologijomis lygis ir pan.);

5.5. visuomenės pilietiškumo stokos (visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumas ir prieštarumas; nesipriešinimas korumpuotiems sveikatos sistemos darbuotojams; piliečių pasyvumas antikorpūcinei veiklai);

5.6. išorinių veiksnių: (pacientų pasyvumas antikorpūcinei veiklai, jų nesidomėjimas ir nežinojimas savo teisių, dėl mokamų ir nemokamų sveikatos priežiūros paslaugų teikimo).

III. GALIMOS KORUPCIJOS LIGONINĖJE-SVEIKATOS CENTRE PASEKMĖS

6. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius santykius sveikatos sistemoje, dėl ko gali:

6.1. sumažėti rajono sveikatos priežiūros sistemos veiksmingumas, pablogėti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybė;

6.2. atsirasti socialinė įtampa, kuri mažina pasitikėjimą sveikatos apsaugos priežiūra rajone;

6.3. sumažėti pacientų pasitikėjimas ligonine-sveikatos centru ir jos darbuotojais;

6.4. pablogėti viešojo administravimo kokybė ir užsimegzti farmacijos bei kitų įmonių, prekiaujančių medicinos prekėmis ir prietaisais, ryšiai su korumpuotais ligoninės darbuotojais.

7. Atsižvelgiant į šias pasekmes ir aiškiai suvokiant korupcijos pasireiškimo galimybes, galima numatyti veiksmingas korupcijos prevencijos programos poveikio priemones.

IV. APLINKOS ANALIZĖ

8. Sveikatos priežiūros įstaigos vykdomos funkcijos yra priskiriamos prie veiklos sričių, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas.

9. Galima išskirti ligoninės veiklos sritis, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:
 - 9.1 Pagrindinės funkcijos – sveikatos priežiūros vykdymas (lėšų, gautų iš ligonių kasų, tikslinis panaudojimas);
 - 9.2. Viešieji pirkimai ir užsakymai;
 - 9.3. mokamų paslaugų teikimas pacientams;
 - 9.4. personalinės atsakomybės ir standartinių procedūrų reikalavimų vykdymas teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ligoninėje-sveikatos centre;

V. KORUPCIJOS PREVENCIJOS BENDRIEJI TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

10. **Korupcijos prevencija** – galimas korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant korupcijos prevencijos programos vykdymo priemonių planą, taip pat poveikis darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos. Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) lėšų neteisėto, nepagrįsto gavimo ir panaudojimo prevencija sveikatos sistemoje – galimų PSDF lėšų neteisėto, nepagrįsto panaudojimo priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant prevencijos programos vykdymo priemonių planą, taip pat poveikis darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimo nepagrįsto PSDF lėšų gavimo.

11. Svarbiausi bendrieji korupcijos prevencijos ligoninėje-sveikatos centre programos uždaviniai:

11.1. vykdant Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymą (Žin., 2002, Nr. 57-2297) parengti korupcijos prevencijos (kovos su korupcija) įstaigoje programą;

11.2. nustatyti ir šalinti korupcijos prielaidas:

11.2.1. vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę ir parengti motyvuotą išvadą;

11.2.2. nustačius korupcijos prielaidas - imtis priemonių joms pašalinti;

11.3. užtikrinti ligoninės veiklą reglamentuojančių teisės aktų skaidrumą:

11.3.1. įvairiuose lygiuose analizuoti ligoninėje išleidžiamus teisės aktus, sudaryti galimybes visiems darbuotojams teikti pasiūlymus dėl šių teisės aktų tobulinimo;

11.3.2. analizuoti iš fizinių ir juridinių asmenų gaunamus skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.), daryti išvadas, supažindinti darbuotojus;

11.3.3. kiekvienam darbuotojui sudaryti galimybę susipažinti su teisės aktų, reglamentuojančių visuomeninius santykius, projektų, vykdomų ligoninėje dokumentais, jei jie to pageidaus, suteikti galimybę pateikti pasiūlymus dėl šių teisės aktų ar jų projektų tobulinimo;

11.3.4. parengti atitinkamų teisės aktų pakeitimų ir papildymų, naujų teisės aktų projektus;

11.4. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę įstaigos bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms;

12. Specifiniai korupcijos prevencijos uždaviniai:

12.1. užtikrinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo draudžiamiesiems privalomuoju sveikatos draudimu ligoninėje skaidrumą;

12.2. užtikrinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

12.3. tobulinti paslaugų apmokėjimo ir kainų skaičiavimo metodiką;

12.4. nustatyti ir patvirtinti bendruosius principus ir kriterijus, pagal kuriuos medicinos pagalbos priemonės ir vaistai būtų perkami laikantis pirkimo – pardavimo sutarčių ir procedūrų;

12.5. sukurti ir tobulinti ligoninės informacijos sistemą;

12.6. sukurti visiems prieinamą informacijos apie mokamas ir nemokamas sveikatos priežiūros paslaugas sistemą;

12.7. užtikrinti korupcijos prevencijos ligoninėje priemonių taikymą ir tinkamą šios programos priemonių įgyvendinimo administravimą bei kontrolę.

VI. VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS Į KORUPCIJOS PREVENCIJOS LIGONINĖJE- SVEIKATOS CENTRE PROGRAMOS ĮGYVENDINIMĄ

13. Norint į Korupcijos prevencijos programą įtraukti visuomenę, reikia:

13.1. informuoti visuomenę apie ligoninėje-sveikatos centre vykdomą korupcijos prevencijos programą per žiniasklaidą ir kitas informacines priemones;

13.2. skatinti ligoninės darbuotojus bei pacientus pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimus juos daryti) teikiant sveikatos priežiūros paslaugas;

13.3. sudaryti sąlygas telefonu, anonimiškai pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimą juos daryti).

13.4. visuomenės anketinės apklausos arba kitais būdais reguliariai vertinti Korupcijos prevencijos programos veiksmingumą;

13.5. Analizuoti surinktą informaciją iš gyventojų.

VII. KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

14. Siekiant veiksmingo korupcinių teisės pažeidimų tyrimo, būtina:

14.1. sudaryti sąlygas įstaigos darbuotojams, kitiems visuomenės piliečiams anonimiškai pranešti vadovybei savo įtarimus dėl galimos personalo korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;

14.2. reguliariai tirti skundus, pareiškimus dėl galimų korupcijos atvejų bei vertinti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos. Išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl įstaigų darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ir atlikti savo kompetencijos tyrimus;

14.3. išaiškinus ar pasitvirtinus informacijai apie korupcijos faktą bei esant įtarimui dėl galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, nustatyta tvarka informuoti administraciją;

14.4. esant reikalui bendradarbiauti su korupcinius nusikaltimus tiriančia valstybės institucija – Specialiųjų tyrimų tarnyba.

VIII. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

15. Korupcijos prevencijos programos ligoninėje-sveikatos centre uždaviniams įgyvendinti sudaromas programos priemonių vykdymo planas, kuris nustato uždavinius, tikslus, priemones, jų vykdymo terminus bei vykdytojus.

16. Šios korupcijos prevencijos programos nuostatas (jos įgyvendinimo priemones) programos įgyvendinimo kontrolę vykdo direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo.

IX. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

17. Korupcijos prevencijos ligoninėje-sveikatos centre programos ir kontrolės veiklos rezultatai turi būti vertinami vadovaujantis kiekybės ir kokybės rodikliais:

17.1. korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo veiksmų plano vykdymas:

17.1.1. įvykdytų veiksmų plano priemonių skaičius;

17.1.2. neįvykdytų veiksmų plano priemonių skaičius;

17.1.3. veiksmų plano įgyvendinimas nustatytais terminais.

17.2. Teisės pažeidimų tyrimas:

17.2.1. ištirtų pažeidimų, susijusių su korupcija, skaičius;

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Korupcinė situacija vertinama ir korupcijos prevencijos programos nuostatos bei jos vykdymo priemonių planas peržiūrimi kas treji metai.

19. Korupcijos prevencijos programa, jei reikia, gali būti papildoma ir dažniau.
